

В.І.ПОПОВИЧ, Н.В.ВАСИЛЮК, І.В.БАЧИНСЬКИЙ

ОПТИМІЗАЦІЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЇ ЛІКАРЯМ-КУРСАНТАМ ЗА ФАХОМ “ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА – СІМЕЙНА МЕДИЦИНА”

Каф. оториноларингології (зав. – проф. В.І. Попович)

Івано-Франк. держ. мед. ун-ту

З року в рік у вітчизняну медицину все глибше втілюється практична діяльність сімейного лікаря, якому доводиться не тільки лікувати пацієнтів різних вікових категорій, але й контролювати перебіг захворювання у осіб з хронічним процесом при переході з підліткового у зрілий вік. Такий контроль дає змогу підвищити якість надання медичної допомоги населенню на первинній ланці.

Матеріали та метод

З метою підвищення якості надання медичної допомоги населенню Івано-Франківської області на первинній ланці протягом весняного семестру 2004-2005 навч. років та осіннього семестру 2005-2006 н.р. на базі Івано-Франківського державного медичного університету пройшли навчання 73 лікаря-курсанта за фахом “Загальна практика - сімейна медицина”. До курсу навчання було внесено цикл “Оториноларингологія”, на який відведено 36 годин, а саме: 8 год – лекції, 18 год – практичні заняття, 10 год – самостійна робота.

Результати та їх обговорення

Враховуючи зростання частоти захворюваності ЛОР-органів, метою викладацького колективу кафедри оториноларингології Івано-Франківського ДМУ було підвищити професійний рівень лікаря сімейної медицини в плані діагностики, лікування та профілактики захворювань ЛОР-органів, керуючись педагогічним принципом відомого російського художника, вчителя і дру-

га Кобзаря – Карла Брюлова: “Не буде часу вчитися, коли прийде час творити”. Згідно з навчальною програмою, було розроблено календарно-тематичний план лекцій, практичних занять та самостійної практичної лікарської діяльності. Також було складено методичні розробки семінарських занять з оториноларингології для викладачів та лікарів за фахом “Загальна практика – сімейна медицина”. Створено базу тестових задач для перевірки вхідного та кінцевого рівня знань лікарів відповідно до кожної теми, згідно з календарно-тематичним планом.

Особлива увага зверталася на практичні заняття, які проводилися на базі клініки Івано-Франківського державного медичного університету. Беручи до уваги уроки сера Вільяма Ослера, який вважав, що лекції з медицини повинні відбуватися не в лекційному залі, а біля ліжка хворого або у відділенні патології, практичні заняття та обговорення їх теми проводилися в оглядовому кабінеті в присутності пацієнта з відповідною патологією. Лікарі-курсанти самостійно збирали анамнез та виконували ендоскопічне обстеження ЛОР-органів. Їх увага акцентувалася на основних симптомах відповідного патологічного процесу, наводилися приклади з подібною симптоматикою, проводилася диференціальна діагностика захворювань.

Окрім розгляду теми заняття, перед викладачами кафедри стояло питання про відпрацювання техніки виконання окремих лікарських діагностичних та лікувальних маніпуляцій лікарями. Перелік практичних

навичок включав наступне: здійснення зовнішнього огляду та ендоскопічні дослідження ЛОР-органів, визначення нюхової та дихальної функцій носа, зупинка носової кровотечі за допомогою передньої тампонади, розтин абсцесів глотки, видалення сірчаної пробки та неускладненого стороннього тіла з вух, видалення стороннього тіла з носа та ін. Під час дискусії з лікарями-курсантами було з'ясовано, що вони, працюючи на своїх робочих місцях, досить часто зустрічаються з патологією ЛОР-органів і часто проводять ендоскопічне дослідження ЛОР-органів. Було з'ясовано, що окремі лікарі користуються в своїй практиці лобним рефлектором Симановського при наявності джерела світла та основним оглядовим ЛОР-інструментарієм. Враховуючи перелік інструментарію, який має входити до сумки сімейного лікаря, перед викладачами кафедри постало завдання навчити лікарів сімейної медицини користуватися оторинофарингоскопом, який складається з ліхтарика з автономним джерелом живлення, збільшувального скла з пазами, до яких фіксуються вушні лійки та насадки з браншами носового дзеркала, а також шпателі. За допомогою даних інструментів лікар сімейної медицини зможе проводити отоскопію, передню риноскопію, орофарингоскопію. Запропонований метод обстеження викликав велику зацікавленість у лікарів-курсантів, які відмітили, що наявність даного інструментарію в сумці сімейного лікаря значно полегшить обстеження пацієнтів із захворюваннями ЛОР-органів на виклику вдома. Присутність збільшувального скельця в складі оторинофарингоскопа дозволяє точніше визначити ознаки патологічного процесу в обстежуваному органі і розробити тактику ведення пацієнтів з певною патологією ЛОР-органів. Крім того, присутність трьох інструментів для огляду ЛОР-органів, а також джерела освітлення в складі одного приладу значно полегшить діагностику в домашніх умовах на дільниці.

Під час проведення практичних занять було виявлено і ряд недоліків. Оскільки се-

ред курсантів були присутні лікарі, які мають певний практичний досвід і проводять певні практичні маніпуляції в своїй практиці, було запропоновано продемонструвати техніку їх виконання на муляжах. Було з'ясовано, що під час видалення сірчаного корка із зовнішнього слухового ходу за допомогою шприца Жане допускаються грубі помилки, а саме: під час промивання слухового ходу утримує вушну раковину не лікар, а асистент, що веде до втрати лікарем контролю над ситуацією і, відповідно, приводить до порушення техніки виконання даної маніпуляції. Під час практичних занять викладачами кафедри було продемонстровано правильність проведення маніпуляцій, які повинні вміти робити сімейні лікарі на своїх робочих місцях, та відпрацьовано їх з лікарями-курсантами.

По завершенню навчання лікарі-курсанти склали іспит, який включав перевірку техніки виконання практичних навичок та теоретичних знань. Як було з'ясовано на іспиті, за час проходження навчання на базі кафедри оториноларингології лікарі-курсанти добре засвоїли теоретичний та практичний матеріал, оволоділи технікою обстеження ЛОР-пацієнта за допомогою дзеркала Симановського і оглядового інструментарію, а також за допомогою оторинофарингоскопа, усунули помилки, які допускалися в практичній діяльності до проходження курсів.

Висновок

1. На первинній ланці надання медичної допомоги населенню лікар часто зустрічається із захворюваннями ЛОР-органів, що свідчить про необхідність включення циклу оториноларингології в підготовку лікарів загальної практики – сімейної медицини.

2. Під час викладання циклу оториноларингології лікарям сімейної медицини більшу увагу слід надавати ендоскопічному обстеженню ЛОР-органів як важливій практичній навичці, що дозволить покращити якість діагностики захворювань вуха, горла і носа в амбулаторній практиці.

Надійшла до редакції 23.01.2006.